

Kommunernes udgifter og udgiftsbehov

Hvem lytter I til?

Peter Holdt-Olesen

- Direktør og partner i Index100
- Tidligere VIVE, KORA, KREVI, Aarhus Kommune
- 25 års erfaring med kommunal udgiftsbenchmarking og analyser af kommunale udgiftsbehov

Peter Holdt-Olesen

T: +45 28 19 99 34

E: pho@index100.dk

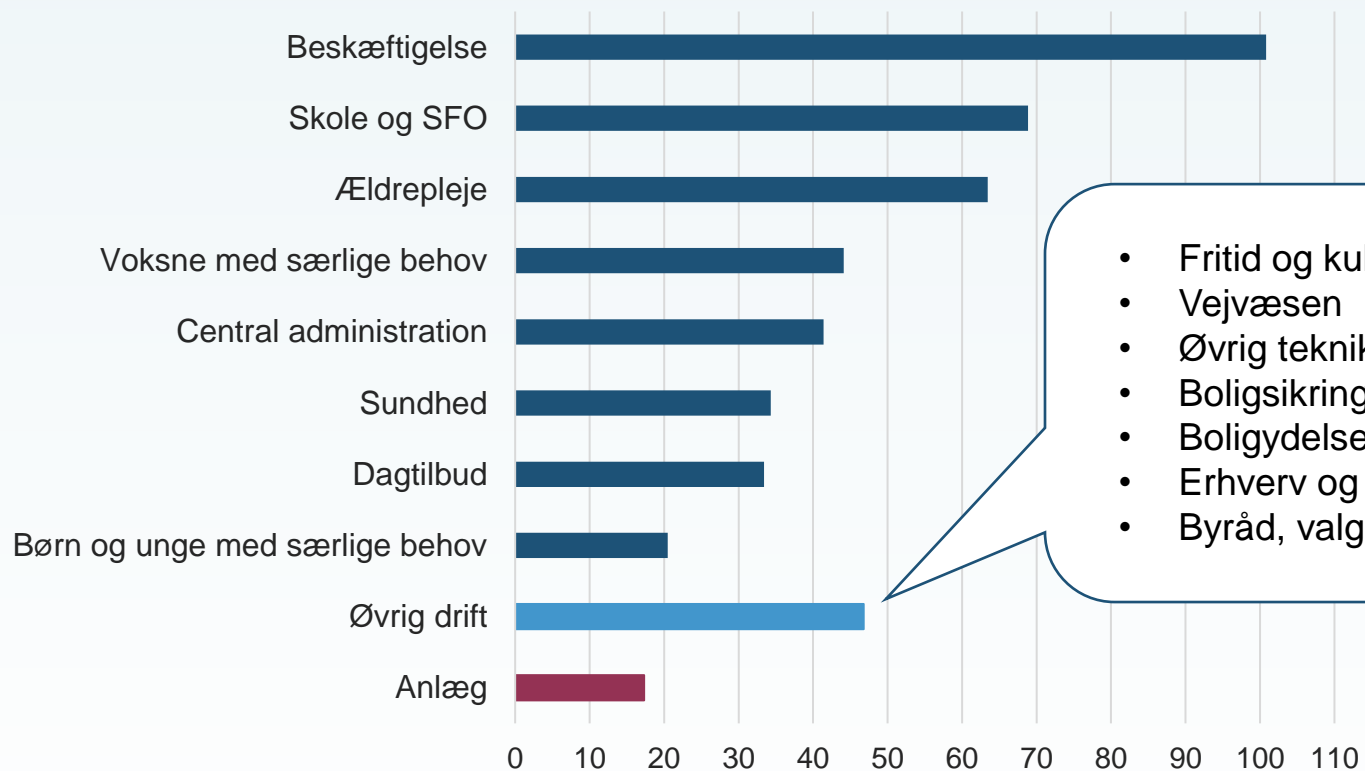
Indhold

- De kommunale udgifter
- Den nuværende opgørelse af udgiftsbehov
- Træfsikkerheden i det socioøkonomiske indeks
- En alternativ opgørelsesmetode

Kommunernes udgifter fordelt på 10 områder

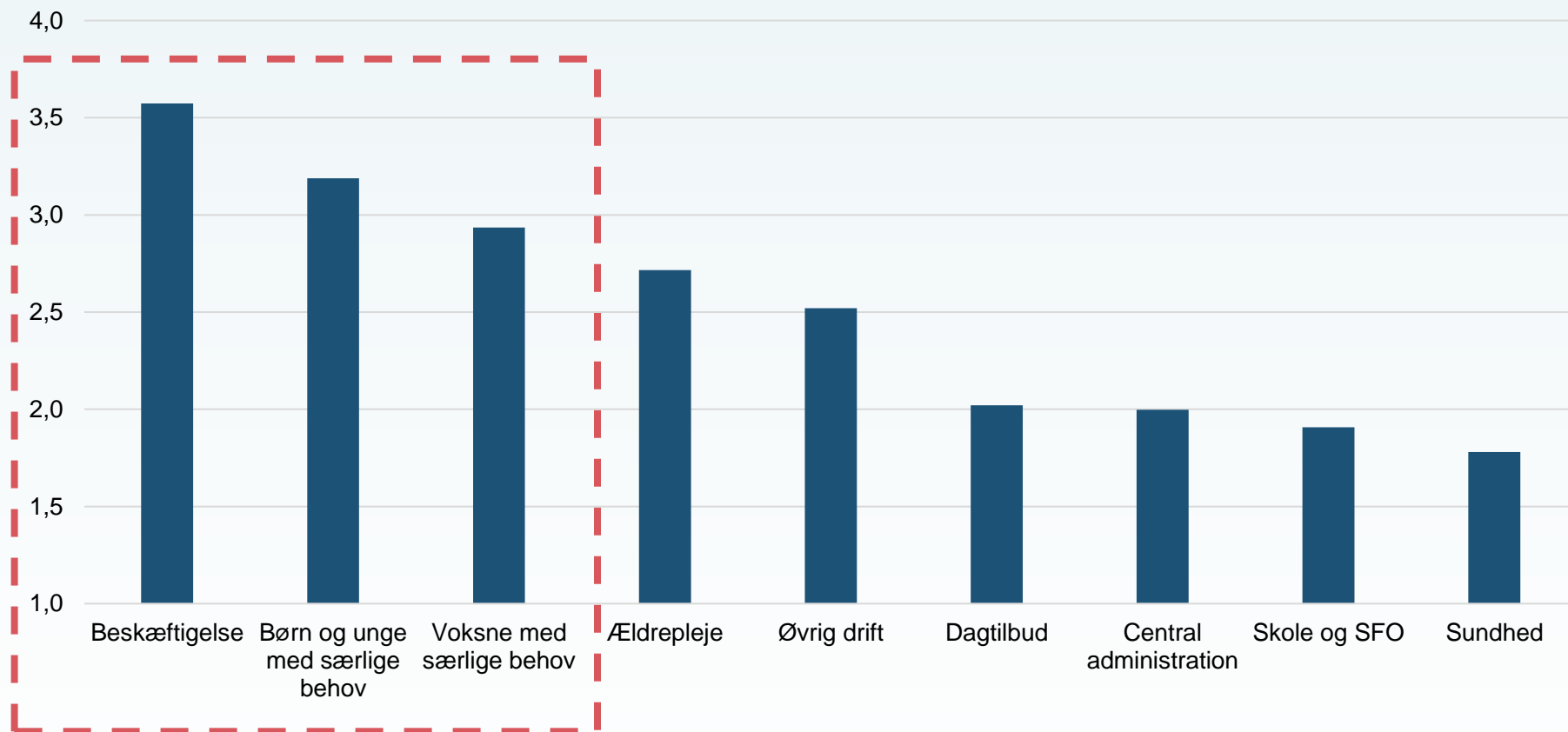
Budget 2025, mia. kr.
I alt 471 mia. kr.

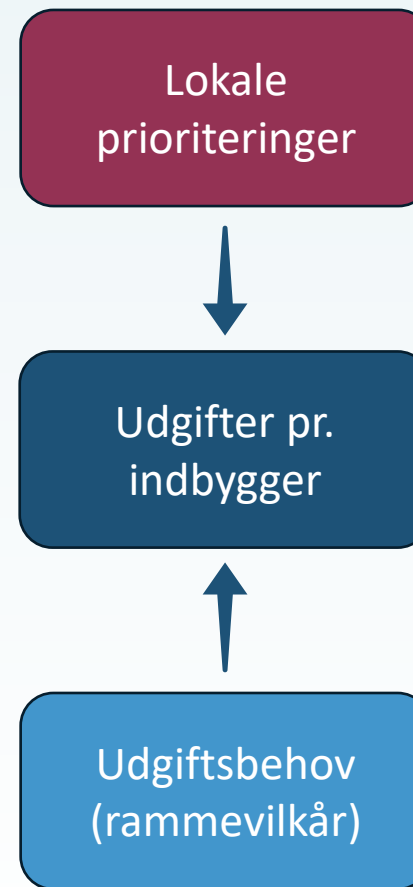
- Fritid og kultur
- Vejvæsen
- Øvrig teknik og miljø
- Boligsikring
- Boligydelse
- Erhverv og turisme
- Byråd, valg mv.

Udgiftsvariationen på de 10 områder

Højeste udgifter pr. indbygger divideret med laveste udgifter pr. indbygger (B2025)

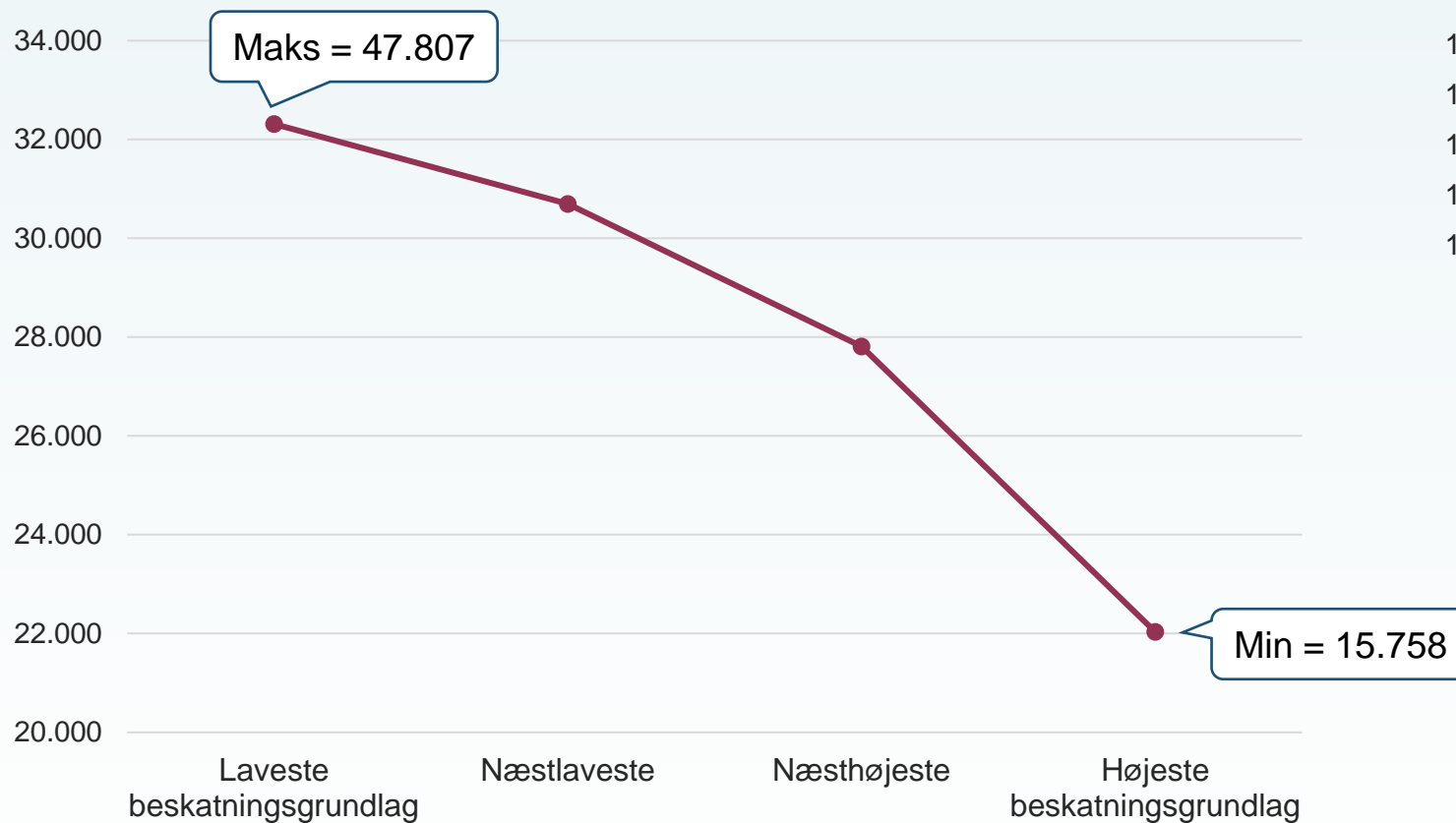

De fire små ø-kommuner Læsø, Fanø, Samsø og Ærø er udeladt af beregningerne.

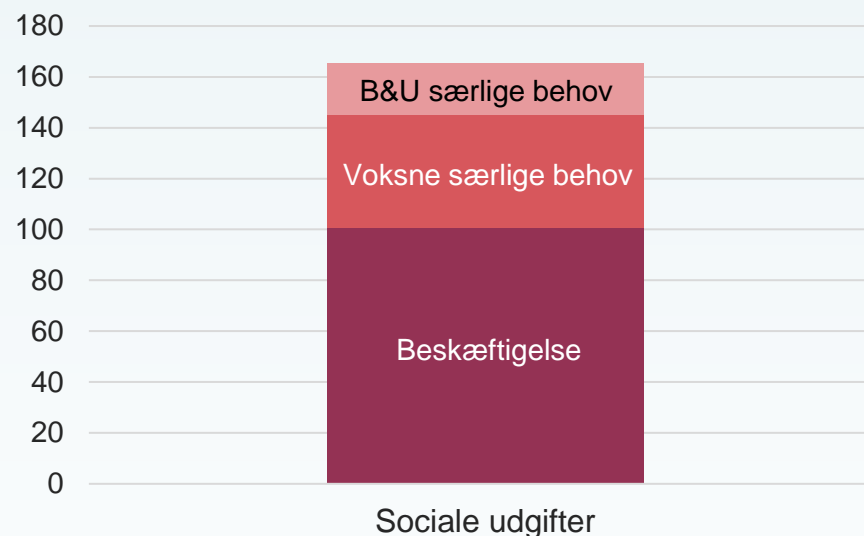

Sociale udgifter i "rige" og "fattige" kommuner

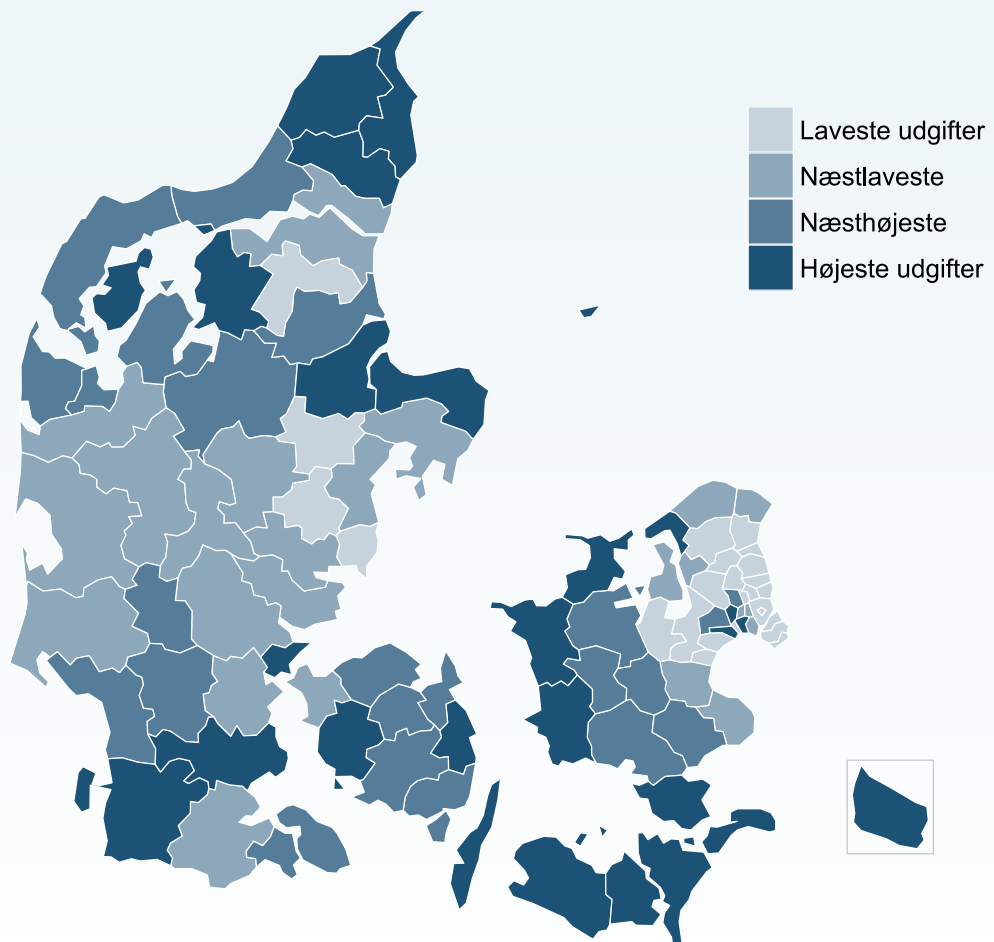
Kr. pr. indbygger

Mia. kr.

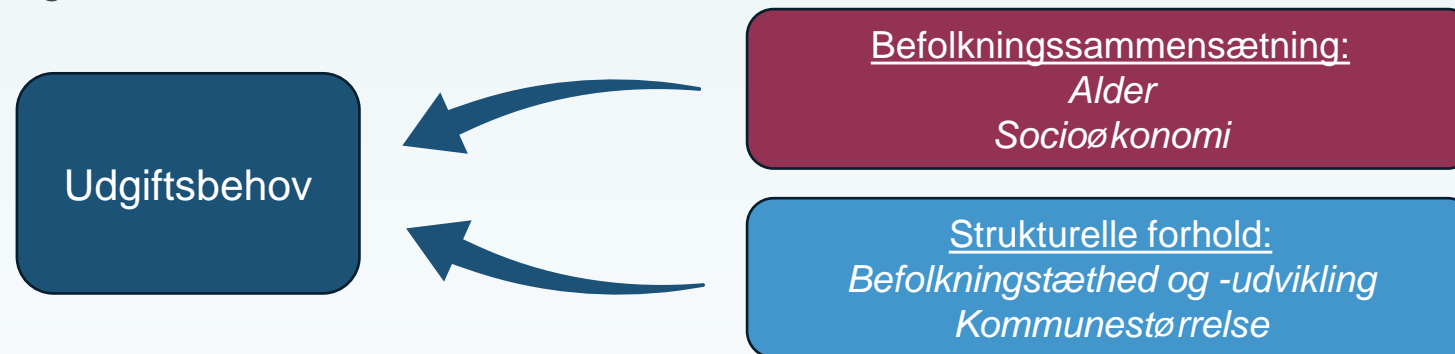

Sociale udgifter pr. indbygger

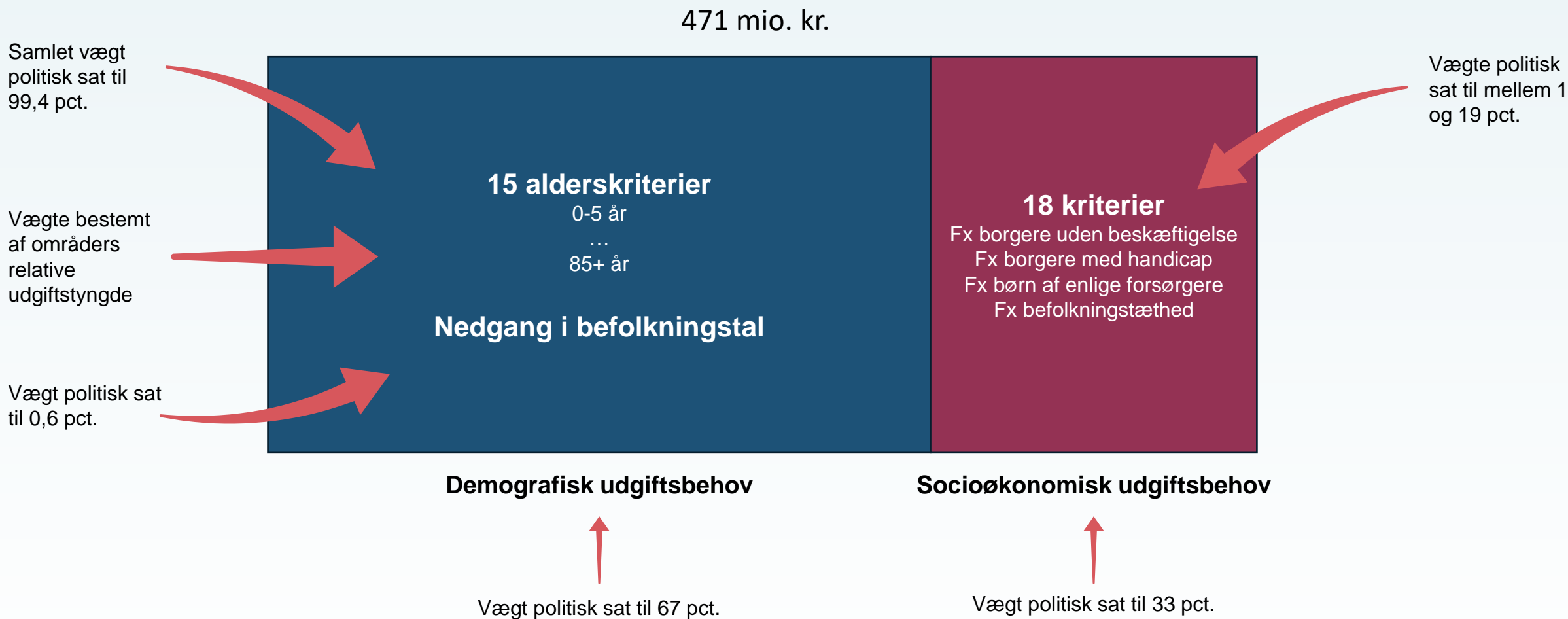
Hvad er et udgiftsbehov?

- En kommunes udgifter, hvis den fastsætter et gennemsnitligt serviceniveau
 - Afhænger af kommunens rammevilkår

- Udgiftsbehov er områdespecifikke
 - Fx varierer aldersbelastningen fra område til område
 - Fx varierer betydningen af socioøkonomi fra område til område
 - Fx er der stordriftsfordele på nogle områder og ikke på andre
- Samlet udgiftsbehov = sum af områdespecifikke behov

Den nuværende opgørelse af udgiftsbehov

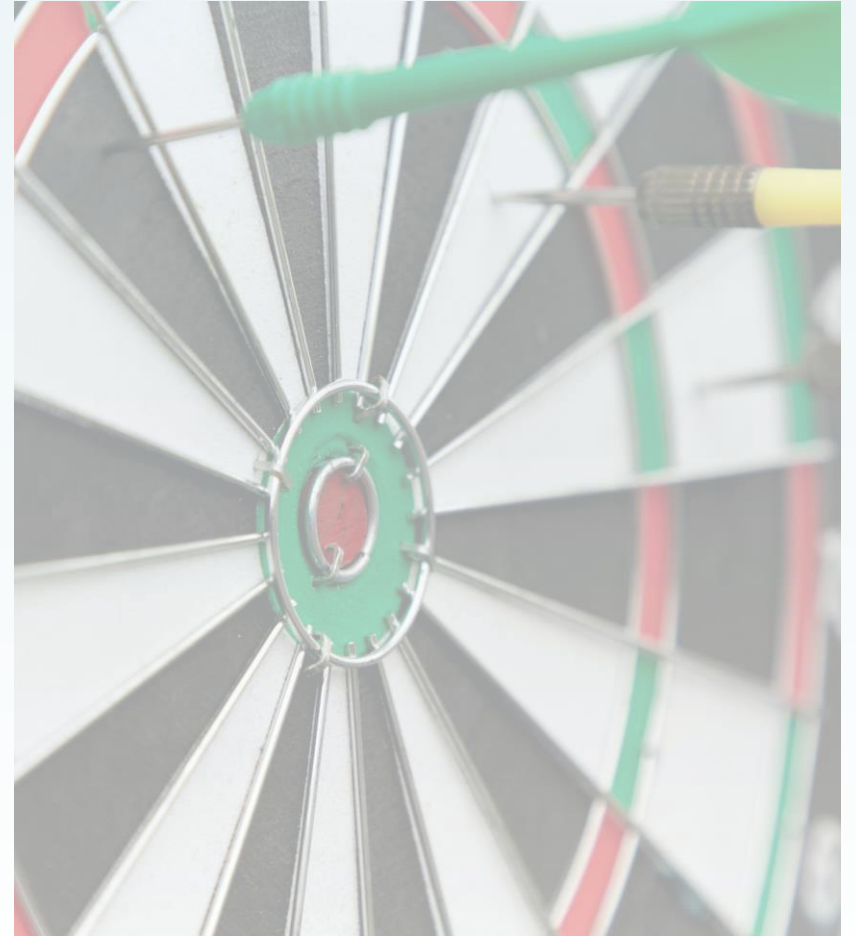
Betragtninger fra sidelinjen

- Svært gennemskuelig blanding af teknik og politik
 - Svækker accepten blandt kommunerne
- Behov for større gennemsigtighed:
 - Afspejler vægtene en databaseret jagt på størst mulig præcision?
 - Har andre hensyn end præcision trumfet data?
 - Incitament, budgetstabilitet, fordelingspolitik?

Hvor præcist er det nuværende socioøkonomiske indeks?

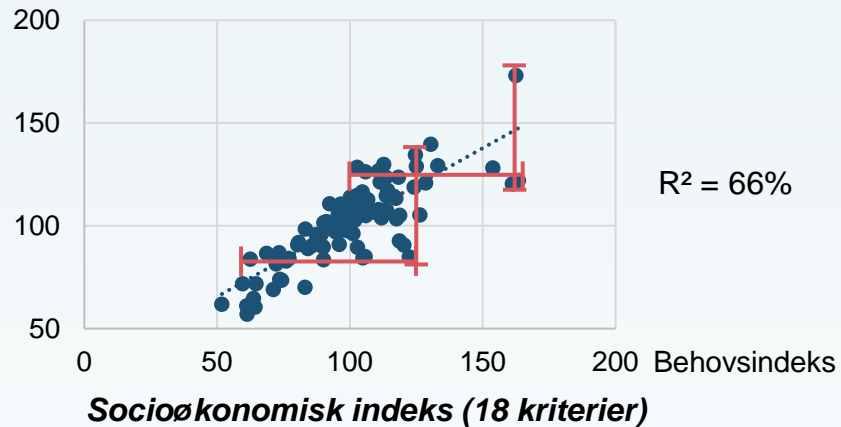
- Præmis:
 - Der bør være en god empirisk sammenhæng mellem de opgjorte indekxsværdier og kommunernes faktiske sociale udgifter
- Finansieringsudvalget 2018:
 - Det socioøkonomiske indeks skal **”især”** afspejle udgiftsbelastningen på det sociale område og beskæftigelsesområdet

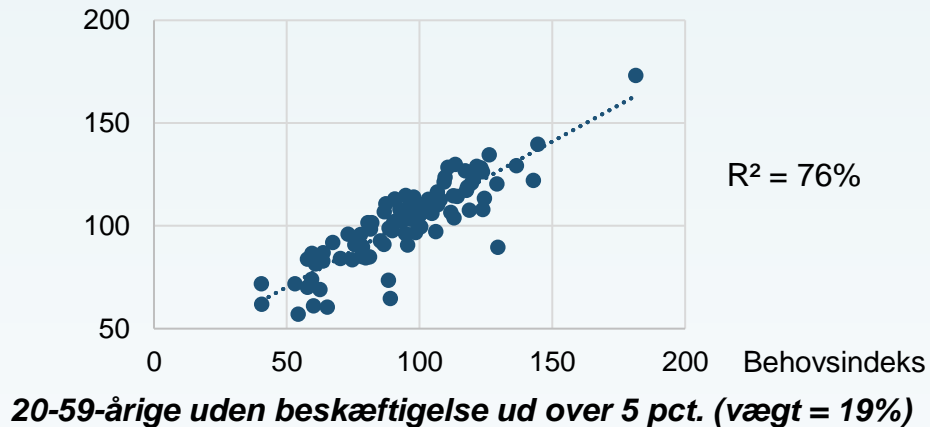
Opgjorte behov vs. faktiske socialudgifter

- ekskl. fire små ø-kommuner

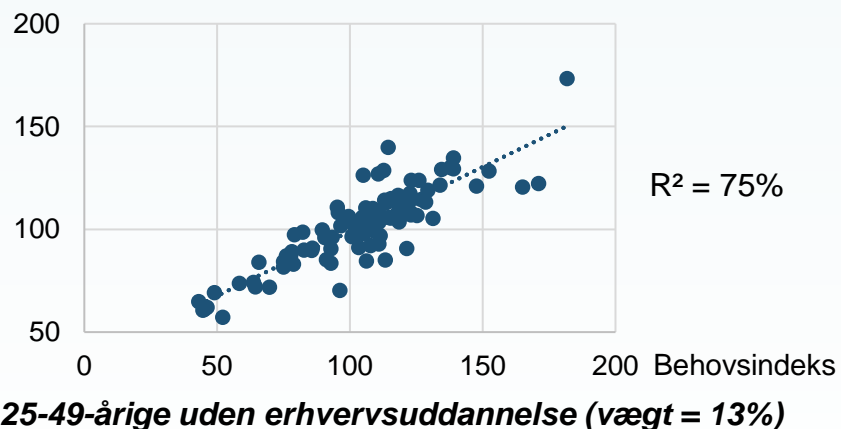
Udgiftsindeks B2025

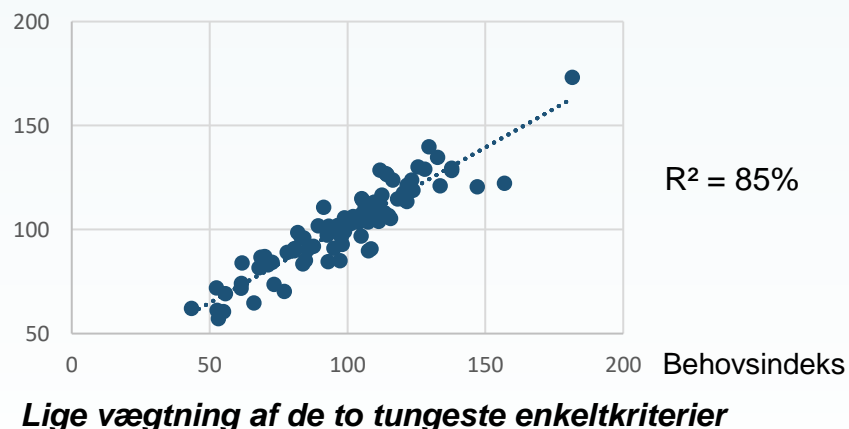
Udgiftsindeks B2025

Udgiftsindeks B2025

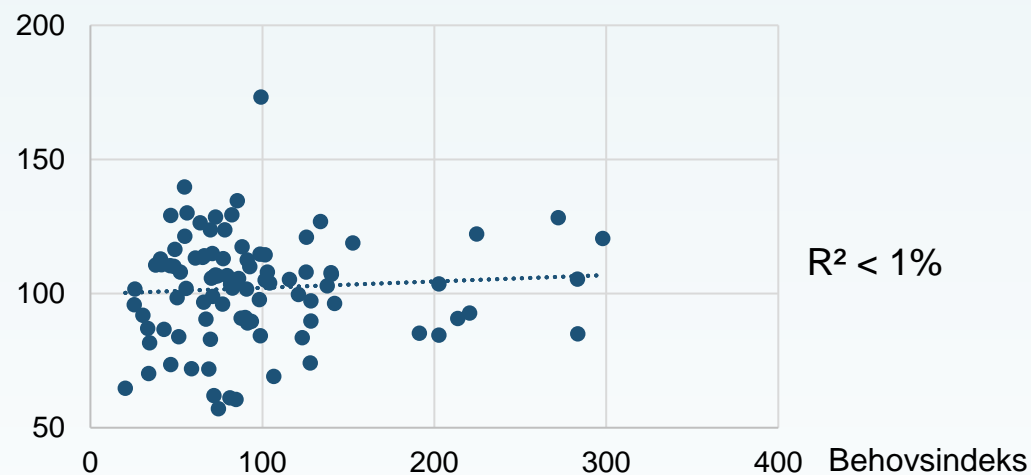

Udgiftsindeks B2025

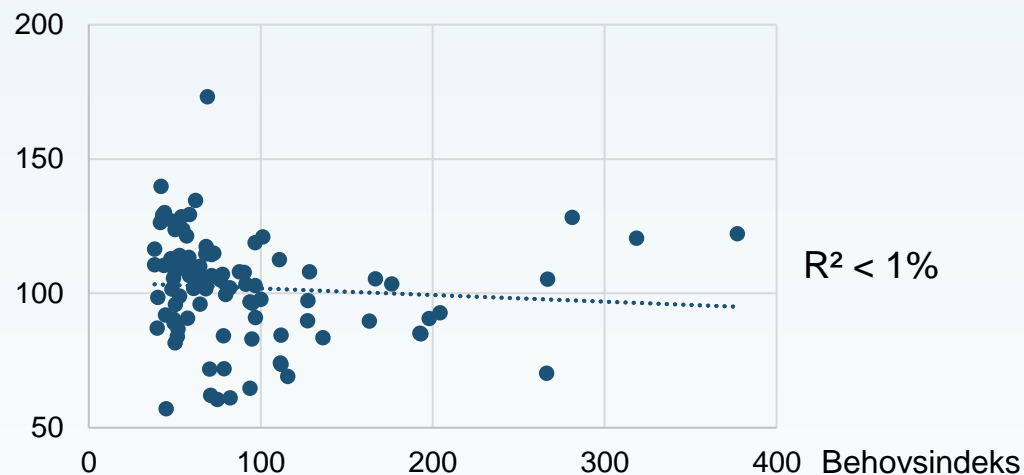
To "tunge" kriterier uden empirisk sammenhæng med de sociale udgifter

Udgiftsindeks B2025

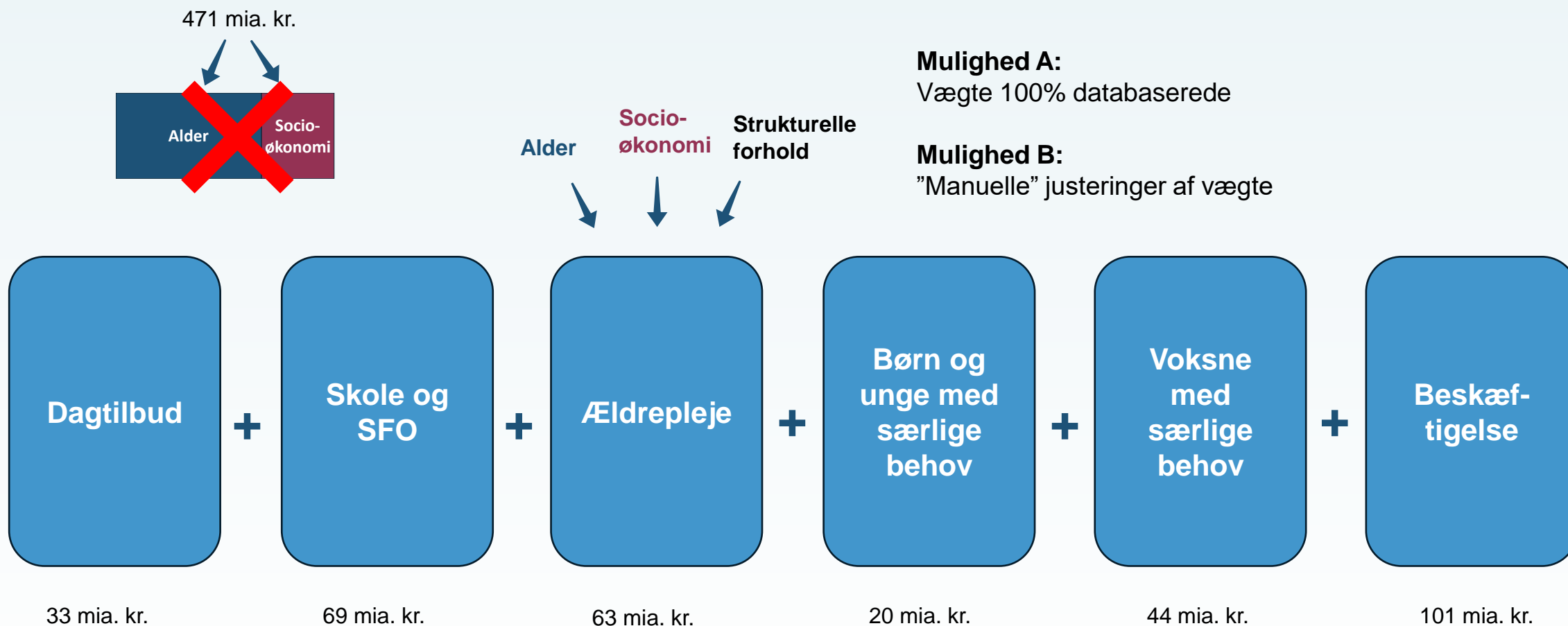
Almene familieboliger
Vægt = 12%
3. tungeste ud af 18

Udgiftsindeks B2025

Indvandrere og efterkommere
Vægt = 6%
5. tungeste ud af 18

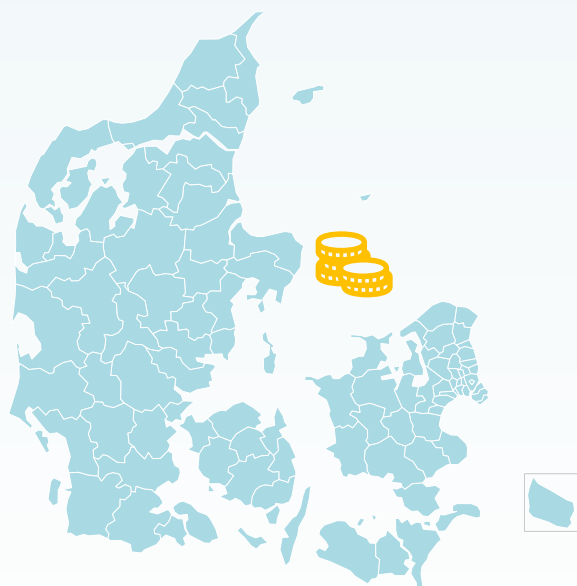
En mere gennemsigtig løsning: Summering af områdespecifikke udgiftsbehov

To varianter af den datadrevne tilgang

Statistisk analyse af udgiftsmønstre (analyse på kommuneniveau)

- *Hvilke udgifter skulle man forvente ud fra kommunens rammevilkår?*

Statistisk analyse af visitationsmønstre (analyse på individniveau)

- *Hvilken visitation skulle man forvente ud fra kommunens befolknings sammensætning?*

Et opmærksomhedspunkt: De mange særordninger

For eksempel:

Udligning vedr. indvandrere og efterkommere

Tilskud på 3,5 mia. kr., tilsvarende på 3,5 mia. kr.
NB! Indvandrerkræfter i det socioøkonomiske indeks

Tilskud til udsatte ø- og yderkommuner

Tilskud på 1,7 mia. kr.
Kun yder- eller mellemkommuner uden for hovedstadsområdet
Én gang udsat, altid udsat (og altid i samme grad)

Tilskud til udsatte hovedstadskommuner

Tilskud på 0,7 mia. kr., tilsvarende på 0,4 mia. kr.
Kun hovedstadskommuner
Én gang udsat, altid udsat (og altid i samme grad)

Tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår

Tilskud på 0,4 mia. kr.

Tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner

Tilskud på 0,8 mia. kr.
Flerårige udviklingspartnerskaber (p.t. 4 kommuner)
Årlige ansøgninger (44 stk. i B2025)

Opsummering af centrale pointer

- De **kommunale udgifter varierer meget** – særligt på det sociale område og særligt på grund af forskelle i udgiftsbehov
- De **fattigste kommuner** har de **højeste sociale udgifter**
- Den **nuværende opgørelse** af udgiftsbehov rummer en svært gennemskuelig **blanding af teknik og politik**
- Man kan opnå **større gennemskuelighed og præcision** ved i stedet at opgøre områdespecifikke udgiftsbehov og summere dem
- Hvis den nuværende opbygning fastholdes, er der **behov for et serviceeftersyn** af det socioøkonomiske indeks (og behovsopgørelsen bredt set)
- Der er et oplagt potentiale for at **sanere** i de mange – og ofte problematiske – **særordninger**

